

PKB Project Mainportontwik- keling Rotterdam (PMR)

**Beoordeling van het milieurapport SMB en passende
beoordelingen**

24 augustus 2006 / rapportnummer 952-476

commissie voor de milieueffectrapportage

De Minister van Verkeer en Waterstaat
mevr. C. Peijs
Postbus 20904
2500 EX DEN HAAG

uw kenmerk
DGTL/PMR/06.008779/d22939

uw brief
28 juni 2006

ons kenmerk
952-477/Do/eh

onderwerp
Beoordeling van het milieurapport SMB
en passende beoordelingen PKB Project
Mainportontwikkeling Rotterdam (PMR)

doorkiesnummer
(030) 234 76 24

Utrecht,
24 augustus 2006

Geachte minister,

Met bovengenoemde brief stelde u de Commissie voor de milieueffectrapportage (m.e.r.) in de gelegenheid een advies uit te brengen in het kader van PKB Project Mainportontwikkeling Rotterdam (PMR).

Overeenkomstig uw verzoek bied ik u hierbij het advies van de Commissie aan.

De Commissie hoopt met haar advies een constructieve bijdrage te leveren aan de besluitvorming. Zij zal graag vernemen hoe u gebruik maakt van haar aanbevelingen. Dit houdt in dat de Commissie graag nadere informatie over het vervolg van dit project krijgt toegestuurd.

Hoogachtend,

drs. L. van Rijn-Vellekoop
Voorzitter van de werkgroep SMB
PKB Project Mainportontwikkeling Rotterdam (PMR)

Beoordeling van het milieurapport SMB en passende beoor-
delingen PKB Project Mainportontwikkeling Rotterdam (PMR)

Beoordeling van het milieurapport SMB en passende beoordelingen PKB
Project Mainportontwikkeling Rotterdam (PMR),

uitgebracht aan de Minister van Verkeer en Waterstaat door de Commissie
voor de milieueffectrapportage; namens deze

de werkgroep SMB
PKB Project Mainportontwikkeling Rotterdam (PMR),

de secretaris

ir. F.D. Dotinga

de voorzitter

drs. L. van Rijn-Vellekoop

Utrecht, 24 augustus 2006

INHOUDSOPGAVE

1. INLEIDING	1
2. OORDEEL OVER DE DOCUMENTATIE	2
2.1 Algemeen	2
2.1.1 Planologische Kernbeslissing.....	2
2.1.2 Strategische Milieubeoordeling en passende beoordelingen	2
2.2 Luchtkwaliteit.....	3
2.2.1 Methodiek, knelpunten	4
2.2.2 Saldering en maatregelenpakket	5
2.3 Natuurbescherming: passende beoordelingen	7
2.3.1 Gewijzigde voorwaarden voor de zandwinning.....	7
2.3.2 Passende beoordeling Waddenzee en Noordzeekustzone	8
2.3.3 Passende beoordeling en natuurcompensatie Voordelta, Voornes Duin, Duinen van Goeree/Kwade Hoek.....	9
2.4 Overige punten	10
2.4.1 Duurzaamheid.....	10
2.4.2 750 hectare natuur- en recreatiegebied.....	10
2.4.3 Natura2000-gebied Oude Maas.....	11

BIJLAGEN

1. Brief van het bevoegd gezag d.d. 28 juni 2006 waarin de Commissie in de gelegenheid wordt gesteld om advies uit te brengen
2. Kennisgeving in Staatscourant nr. 126 d.d. 3 juli 2006
3. Projectgegevens
4. Lijst van inspraakreacties en adviezen

1. INLEIDING

De Planologische Kernbeslissing (PKB) voor Project Mainportontwikkeling Rotterdam (PMR) beoogt het havengebied Tweede Maasvlakte te realiseren voor de Noordzeekust ter hoogte van de huidige Maasvlakte tussen Oostvoorne en Hoek van Holland, in combinatie met (milieu)maatregelen in het bestaande Rotterdamse havengebied (BRG) en 750 hectare natuur- en recreatiegebied rond Rotterdam. De afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State heeft het eerdere PKB+ PMR deel 4 vernietigd¹. Het kabinet heeft daarop besloten deze PKB te herstellen, hetgeen wordt gecoördineerd door het ministerie van Verkeer en Waterstaat (V&W).

Op deze herstellende PKB is de Europese Richtlijn Strategische Milieubeoordeling (SMB)² van toepassing, omdat er sprake is van planonderdelen die:

- kaderstellend zijn voor komende m.e.r.-(beoordelings)plichtige projecten;
- significante gevolgen kunnen hebben voor Natura2000-gebieden.

Bij brief van 28 juni 2006 heeft de directeur-generaal Transport en Luchtvaart van het Ministerie van V&W de Commissie voor de milieueffectrapportage (m.e.r.) in de gelegenheid gesteld om een beoordelingsadvies uit te brengen over de SMB en over de passende beoordelingen (PB) die zijn uitgevoerd in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998³. De kennisgeving is gepubliceerd in Staatscourant nr. 126 d.d. 3 juli 2006⁴.

Dit advies is opgesteld door een werkgroep van de Commissie voor de m.e.r. – verder aangeduid als ‘de Commissie’⁵. De Commissie heeft overigens niet geadviseerd over de notitie Reikwijdte en Detailniveau voor de SMB.

Via het inspraakpunt V&W heeft de Commissie adviezen en inspraakreacties ontvangen⁶. Waar de Commissie dit relevant acht, wordt hiernaar in dit advies verwezen.

Bij de beoordeling heeft de Commissie de volgende documenten betrokken:

- *Deel 3 PKB PMR (2006): Kabinetsstandpunt* (juni 2006) (verder te noemen: PKB);
- *Strategische Milieubeoordeling bij Deel 3 PKB PMR (2006)* (juni 2006) (verder te noemen: SMB);
- *Onderbouwing van de SMB voor het onderdeel luchtkwaliteit* met begeleidend kaartmateriaal (Ministerie van V&W, 29 juni 2006) (verder te noemen: deelrapport Lucht);
- *PB Landaanwinning, Deelrapport speciale beschermingszones Voordelta, Voornes Duin, Duinen van Goeree/Kwade Hoek* (juni 2006) (verder te noemen: PB Voordelta/duinen);
- *PB Landaanwinning, Deelrapport speciale beschermingszones Waddenzee en Noordzeekustzone* (juni 2006) (verder te noemen: PB Waddenzee/Noordzee);

¹ ABRvS 200307350/1, 26 januari 2005.

² Het gaat om de Europese Richtlijn 2001/42/EG, die per 21 juli 2004 van kracht is. De Nederlandse implementatie zal waarschijnlijk in 2006 plaatsvinden. Tot die tijd is de Europese regelgeving bepalend.

³ Zie bijlage 1.

⁴ Zie bijlage 2.

⁵ Zie voor de samenstelling bijlage 3.

⁶ Zie bijlage 4.

- *Resultaten internationale audit, Basisrapport bij de PB Landaanwinning, Deelrapport speciale beschermingszones Waddenzee en Noordzeekustzone* (juni 2006) (verder te noemen: Audit);
- *Effecten van Maasvlakte 2 op de Waddenzee en Noordzeekustzone. Uitwerking in het kader van de Vogel- en Habitatrichtlijn, Basisrapport bij de PB Landaanwinning, Deelrapport speciale beschermingszones Waddenzee en Noordzeekustzone* (Consortium 3/MV2/Haskoning Nederland BV, 17 november 2005) (verder te noemen: Uitwerking VHR);
- *Effecten van Maasvlakte 2 op de Waddenzee en Noordzeekustzone. Spoor 1, resultaten gedetailleerd modellenonderzoek, Basisrapport bij de PB Landaanwinning, Deelrapport speciale beschermingszones Waddenzee en Noordzeekustzone* (Consortium 3/MV2/Royal Haskoning, 18 november 2005) (verder te noemen: PB deelrapport Spoor 1);
- *Herstel PKB PMR, Module waterkwaliteit* (Ministerie van V&W, 4 juli 2006).

In deze documenten wordt soms verwezen naar achterliggende rapportages. Gezien de termijn die gesteld is aan haar advisering, heeft de Commissie geen aanvullende documentatie opgevraagd bij de PMR-projectorganisatie.

Bij de beoordeling van de overlegde informatie zijn in dit advies de belangrijkste discussiepunten, constatering en conclusies in het volgende hoofdstuk verwerkt. Waar relevant, wordt een onderdeel afgesloten met een aanbeveling voor het verdere plantraject met de daarbij behorende informatievoorziening, zoals milieueffectrapportage.

2. OORDEEL OVER DE DOCUMENTATIE

2.1 Algemeen

2.1.1 Planologische Kernbeslissing

In de **PKB** staat helder verwoord welke positie deze inneemt in de procedure. Bijlage 4 bij de PKB is van nut om ‘stake holders’ te informeren hoe met hun aandachtspunten is omgegaan sinds de vaststelling van de oorspronkelijke PKB+.

2.1.2 Strategische Milieubeoordeling en passende beoordelingen

Bij de beoordeling van de onderbouwende documentatie bij de PKB heeft de Commissie zich de vraag gesteld wat de vereiste diepgang – uit te splitsen in abstractieniveau en kwantificering – zou moeten zijn. Dit mede in het licht van de vele documentatie die ten grondslag lag aan het oorspronkelijke MER PMR (Ministeries V&W, VROM, LNV en EZ, mei 2001).

De Commissie heeft de **SMB** beoordeeld naar de functie die deze heeft in de lopende planprocedure. De belangrijkste constatering is dan dat de ‘nieuwe’ PKB een andere impact heeft dan de oorspronkelijke PKB+. Omdat de nieuwe PKB geen concrete beleidsbeslissingen bevat, zal deze niet bindend zijn naar lagere overheden en derden. Dit impliceert dat de PKB dus ook niet door de

bestuursrechter zal worden getoetst⁷. Juridische binding, met de mogelijkheid om deze door de bestuursrechter te laten toetsen, ontstaat pas bij besluiten over de landconcessie, over de zandwinnings, over de vergunningen in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 (Nbw 1998) resp. natuurcompensatie en over de bestemmingsplannen voor de Tweede Maasvlakte en de 750 hectare natuur- en recreatiegebied. Derhalve meent de Commissie dat de SMB een globaal karakter kan hebben. Het beoogt op strategisch niveau een deels geactualiseerde onderbouwing te geven van gemaakte keuzen in het planproces en een indicatie te geven of doelstellingen van het project en (milieu)normen gehaald kunnen worden. De SMB hoeft (nog) geen kwantificeringen te geven.

De Commissie meent dat de SMB een toegankelijk document is dat de lezer vlot, overzichtelijk en met uitstekend kaartmateriaal informeert over de projectgeschiedenis⁸. De SMB maakt duidelijk bij welke (milieu)aspecten zich knelpunten voordoen en bevat een aanzet hoe de projectorganisatie PMR daar in wil gaan voorzien. In het verdere beoordelingsadvies over de SMB concentreert de Commissie zich dan ook op de aanbevelingen voor de volgende stappen in de informatievoorziening⁹. Omdat beleid, regelgeving en praktijk voor het thema luchtkwaliteit sinds de richtlijnenadvisering over bovenstaande MER-en verder zijn uitgekristalliseerd, krijgt dit aspect in paragraaf 2.2 van dit advies nadrukkelijk aandacht. Over de informatievoorziening inzake de 750 hectare natuur- en recreatiegebied geeft de Commissie in paragraaf 2.4.2 van dit advies aanbevelingen.

Ingegeven door wetgeving en jurisprudentie, is in de besluitvormingspraktijk het afwegingskader van de Nbw 1998 een bepalende factor geworden voor projecten die van invloed kunnen zijn op beschermde natuur in het Natura2000-netwerk. Kenmerkend aan dit afwegingskader is dat de overgelegde informatie voldoende gedetailleerd, volledig en actueel moet zijn om de vergunningverlener in staat te stellen om te beoordelen of het initiatief van invloed kan zijn op de instandhoudingsdoelen.

Om die redenen besteedt de Commissie in dit advies nadrukkelijk aandacht aan de **passende beoordelingen** die zijn voorgelegd. De Commissie heeft over de passende beoordelingen een aantal inhoudelijke bespreekpunten en aanbevelingen, die in paragraaf 2.3 van dit advies aan de orde zullen komen.

2.2 Luchtkwaliteit

De ontwikkelingen in het luchtbeleid hebben geleid tot de volgende aanpak van de informatievoorziening:

- Bij *SMB* volstaat een kwalitatieve bespreking als:

⁷ Zie bijvoorbeeld ook de uitspraak van de afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State over de PKB+ voor PMR (nummer: 200307350/1): “[...] de Afdeling [is] met betrekking tot een vastgestelde of herziene planologische kernbeslissing slechts bevoegd [...] te oordelen over beroepen die zijn gericht tegen daarin vervatte concrete beleidsbeslissingen. Indien een beroep is gericht tegen een niet door het bestuursorgaan als concrete beleidsbeslissing aangegeven onderdeel van een planologische kernbeslissing, is het niet gericht tegen een concrete beleidsbeslissing in de zin van artikel 1 van de WRO; de Afdeling is onbevoegd van zo'n beroep kennis te nemen.”

⁸ Dit positief oordeel geldt temeer, daar de vernietiging van de oorspronkelijke PKB+ PMR heeft geleid tot een nieuwe bewijslast voor de PKB, terwijl verdere ontwikkelingsstappen naar vergunningen en bestemmingsplan (inclusief bijbehorende informatievoorziening) al gezet werden (bijvoorbeeld het Doorsteekalternatief).

⁹ Deze zijn naar verwachting de inmiddels gestarte m.e.r.-trajecten *MER-Aanleg* voor de besluiten over de landconcessie en de zandwinnings (bij de Commissie geregistreerd onder projectnummer 1450; zie www.commissiemer.nl) en *MER-Bestemming* voor het bestemmingsplan voor de Tweede Maasvlakte (projectnummer 1451).

1. op basis van een gemotiveerd deskundigenoordeel kan worden beargumenteerd dat aan de eisen van het Besluit luchtkwaliteit 2005 (Blk2005) kan worden voldaan, *en*
 2. er geen sprake zal zijn van een ernstige verslechtering van de luchtkwaliteit, *en*
 3. luchtkwaliteit geen rol speelt bij de afweging tussen alternatieven, *en*
 4. het plan geen concrete beleidsbeslissing bevat.
- Uit jurisprudentie blijkt dat bij *m.e.r.* voor initiatieven met een negatief effect op de luchtkwaliteit altijd een modelberekening nodig is voor de toetsing aan de eisen van het Blk2005.

De behandeling van het thema lucht in de volgende paragrafen beoogt richting te geven aan de verdere onderbouwing, completering en kwantificering in de verdere informatievoorziening, met name het *MER-Bestemming*.

2.2.1 Methodiek, knelpunten

Voor het bestuderen van de effecten op de luchtkwaliteit gaat de SMB terecht uit van de uiterste combinaties industrievestigingen (maximaal chemie en maximaal containers) en zijn terecht de verkeersprognoses geactualiseerd. De informatie maakt duidelijk dat zowel het jaargemiddelde als het 24 uur gemiddelde voor PM₁₀ en NO₂ op een aantal plaatsen ook in de toekomst (rekenjaar 2020) niet aan de normen zullen kunnen voldoen. De voorziene BRG-intensiveringsprojecten leiden ook tot hogere emissies. Compensatie of vermindering met de leefbaarheidsprojecten geeft nog geen harde informatie over verbetering van de luchtkwaliteit.

Basisgegevens

Er wordt verwezen naar een inventarisatie van basisgegevens voor achtergrondconcentraties, emissiefactoren, brongegevens en intensiteiten¹⁰.

- Stel bij de verdere informatievoorziening de inventarisatie van basisgegevens beschikbaar.

Lopende initiatieven voor een gelimiteerd aantal (kolen- en biomassagestookte) energiecentrales in het Rijnmondgebied zijn meegenomen in de autonome ontwikkeling. De Tweede Maasvlakte zal in principe niet worden bestemd voor energieproductie. Paragraaf 4.5.8. in de PKB houdt echter de optie open voor grootschalige elektriciteitsproductie op de Tweede Maasvlakte.

- De Commissie wijst erop dat in dat geval buiten de veronderstelde scenario's voor de Tweede Maasvlakte wordt getreden. Dan zal dus inzichtelijk moeten worden gemaakt wat de bijdrage van die ontwikkeling is aan de luchtkwaliteit.

De Commissie constateert dat voor fijn stof (PM₁₀) met achtergrondwaarden en scenario's wordt gewerkt die afwijken van de data van het Milieu- en Natuur Planbureau (MNP), die ten grondslag liggen aan de Grootschalige Concentratiekaarten voor Nederland (GCN) voor 2020. De SMB geeft aan dat dit is geaccordeerd door het MNP en door het Ministerie van VROM¹¹. De SMB geeft geen informatie over de status van deze accordering noch over de getalsmatige verschillen in gemeten concentraties.

¹⁰ Zie stap 0 (blz. 16) in het deelrapport Lucht.

¹¹ Zie deelrapport Lucht, blz. 11.

- Geef in de verdere informatievoorziening inzicht in de feitelijke verschillen en in de juridische status van de gehanteerde afwijkingen van de GCN.

Luchtcomponenten Besluit luchtkwaliteit 2005

Naast fijn stof (PM₁₀) en NO₂ zijn geen andere componenten van het Blk2005 behandeld.

- Het niet behandelen van de andere componenten van Blk2005 dient in de verdere informatievoorziening te worden onderbouwd. De Commissie raadt aan om in de verdere informatievoorziening voor vluchtige organische stoffen gedetailleerd inzicht te geven, omdat de norm in Nederland moeilijk realiseerbaar is en een scenario met nadruk op chemie mogelijk een aanzienlijke toename zou kunnen betekenen voor deze component.

Zeer fijn stof (PM_{2,5})

Aan PM_{2,5} wordt ten onrechte geen aandacht besteed¹²:

- van de luchtcomponenten heeft PM_{2,5} een aanmerkelijke negatieve invloed op gezondheid;
- binnen de termijn waarin PMR gerealiseerd zal worden is normering voor PM_{2,5} te verwachten: in 2010 komt er naar alle waarschijnlijkheid een streefwaarde, waarna de Europese Unie een norm voor PM_{2,5} zal voorschrijven;
- de bronnen voor PM_{2,5} en PM₁₀ kunnen verschillend zijn, zodat voor het nemen van maatregelen tegen emissies van beide componenten mogelijk verschillende accenten gelegd zouden moeten worden.

- Presenteer in de verdere informatievoorziening nadere gegevens over PM_{2,5}. Geef de concentraties aan: nu en autonoom te verwachten, alsmede de verwachte toe- of afname door de Tweede Maasvlakte. Geef een beschouwing over de belangrijkste bronnen en de relatie met het PM₁₀-maatregelenpakket (waar mogelijk kwantitatief).

2.2.2

Saldering en maatregelenpakket

De voorgestelde saldering is naar de mening van de Commissie opgebouwd conform de systematiek van de Regeling saldering luchtkwaliteit 2005: binnen dezelfde component, binnen het plangebied en binnen hetzelfde tijdstraject. De salderingsmethode via een gewogen optelling van overschrijdingsoppervlakten is goed uitgewerkt.

Belangrijke onderdelen van saldering zijn de planning, de organisatie, de realiseerbaarheid, de cijfermatige onderbouwing en de onzekerheidsmarges. Deze worden hieronder behandeld.

Planning

Er bestaat een voornemen om saldering in het bestuursakkoord *Overeenkomst Lucht* te regelen¹³. De PKB koppelt dit akkoord aan de *“totstandkoming van het bestemmingsplan”*. Hieruit wordt niet duidelijk op welk moment in de

¹² Dit wordt ook gesignaleerd door de Vereniging Verontruste Burgers van Voorne en de Zuid-Hollandse Milieufederatie (bijlage 4: nrs. 14 en 16).

¹³ Zie PKB PMR, blz. 55. Eerder is dit een milieuconvenant genoemd (zie de brief d.d. 3 mei 2006 van de minister van V&W (projectminister) aan de Tweede Kamer, nummer: DGTL/PMR/06.005665/d19594).

planprocedure het bestuursakkoord beschikbaar zal zijn en beoordeeld kan worden¹⁴. Ook in de SMB ontbreekt dit inzicht.

- De Commissie adviseert om dit te verduidelijken, bijvoorbeeld door exact aan te geven bij welke procedurele stap in de bestemmingsplanprocedure de *Overeenkomst Lucht* rond moet zijn, beschikbaar zal komen en ter visie gelegd.

Organisatie en realiseerbaarheid

Een aantal maatregelen vereist een proactief beleid van overheden en autoriteiten (o.a. Havenbedrijf). De Commissie mist op onderdelen voldoende garantie dat dit uitvoerbaar is¹⁵.

- De *Overeenkomst Lucht* dient aannemelijk te maken dat de maatregelen uitvoerbaar zijn: kan de instantie die voor een maatregel 'aan de lat staat' deze uitvoeren of – zo nodig – afdwingen? Uitgaande van de voorgestelde maatregelen in de SMB, meent de Commissie dat dit met name aandacht behoeft voor het stellen van milieueisen aan vrachtverkeer op de A15 (krijgt het Havenbedrijf de bevoegdheid om deze eisen te stellen, denk ook aan internationaal transportverkeer?) en voor het stimuleren van schonere motoren in de binnenvaart (dat kan, maar pas op lange termijn en is wellicht moeilijk handhaafbaar).

Daarnaast mist de Commissie een (verzwaarde) inzet op emissiereducties bij industrie, zeescheepvaart en de 750 hectare natuur- en recreatiegebied. Deze zijn mogelijk beter te realiseren dan sommige van de voorgestelde maatregelen in de SMB. Bijvoorbeeld:

- aanscherping van milieueisen voor op- en overslag, om de fijn stof-emissies te reduceren¹⁶;
- de zeescheepvaart kan op initiatief van het Havenbedrijf met maatregelen vanaf de wal een bijdrage aan de emissievermindering leveren¹⁷;
- het weren van autoverkeer en het creëren van OV- en fietsvoorzieningen bij de 750 hectare natuur- en recreatieontwikkeling.

- De Commissie adviseert om in de verdere informatievoorziening nader te beschouwen welke relevante maatregelen nog toegevoegd kunnen worden aan het maatregelenpakket.

Onderbouwing

PMR blijkt tot een verslechtering voor luchtkwaliteit te leiden. De SMB geeft op grond van berekeningen geïndexeerd weer dat het voorgestelde maatregelenpakket als totaal volstaat om de verslechtering voor luchtkwaliteit (fijn stof (PM₁₀) en NO₂) te compenseren¹⁸:

- voor fijn stof betekent het maatregelenpakket qua saldo een kleine verbetering, na de verslechtering die het gevolg is van PMR;

¹⁴ Er van uitgaande dat "totstandkoming" doelt op een besluitvormingsstap met tervisielegging zijn te onderscheiden: voorontwerpplan, ontwerpplan, vaststelling door gemeenteraad, goedkeuring door Gedeputeerde Staten.

¹⁵ Zie ook de inspraakreactie van Milieudefensie (bijlage 4: nr. 23), die hierop wijst.

¹⁶ Beperking van de milieueffecten door droge bulk-overslag wordt in het concept-*MER-Bestemming* wel doorgerekend en in de SMB niet. Dit kan een wezenlijke reductie (-5.5 ug/m³) in het meest belaste gebied bij Hoek van Holland opleveren. Zie ook de inspraakreactie van de Zuid-Hollandse Milieufederatie (bijlage 4: nr. 16).

¹⁷ Zie ook de inspraakreactie van Stichting de Noordzee (bijlage 4: nr. 36), waarin deze suggestie wordt gedaan.

¹⁸ Zie respectievelijk deelrapport Lucht en de SMB (met name blz. 80 in bijlage 4).

- voor NO₂ is verbetering ruimer dan voor fijn stof: het maatregelenpakket leidt tot een factor drie verbetering ten opzichte van de verslechtering door PMR.

De Commissie constateert dat:

- de informatie nog geen gekwantificeerd en navolgbaar beeld geeft van de haalbare emissiereductie per maatregel. Wel is kort aangegeven welke aannames en werkwijze zijn gehanteerd¹⁹;
 - de onzekerheden in concentratieberekeningen en bandbreedte relatief groot zijn, maar dat deze niet inzichtelijk gemaakt zijn en beschouwd zijn. Naast deze onzekerheden van de modellering zelf die leiden tot een bepaalde bandbreedte, mist de Commissie ook een analyse van het effect van economische groeiscenario's op de bandbreedte voor toekomstige ontwikkeling van emissies.
- Presenteer bij verdere informatievoorziening de kwantificering van de maatregelen en beschouw de onzekerheden in het maatregelenpakket en de daarbij behorende concentratieniveaus. Betrek daarbij ook het effect van economische groeiscenario's op de bandbreedte voor toekomstige emissies.

2.3 Natuurbescherming: passende beoordelingen

2.3.1 Gewijzigde voorwaarden voor de zandwinning

Ten opzichte van de oorspronkelijke PKB+ PMR kent de herstelde PKB een belangrijk verschil. Dit is de nieuwe beslissing van wezenlijk belang nr. 10, die impliceert dat significante aantasting van Natura2000-gebieden door winning van ophoogzand voor de Tweede Maasvlakte niet langer is uitgesloten.

De nieuwe beslissing van wezenlijk belang wordt in de PKB begeleid door de volgende toelichting: *“de (oorspronkelijke) volledige uitsluiting is [...] genuanceerd, met als resultaat dat een gelijkblijvende waarborg voor de natuur wordt gecombineerd met wat meer flexibiliteit ten aanzien van de zandwinning”*. De Commissie constateert dat de documentatie (SMB, passende beoordelingen en deelrapporten) hier nog niet op ingaat en dus niet onderbouwt dat de waarborg in de nieuwe PKB voor natuur gelijk is aan de oorspronkelijke PKB+.

De inhoudelijke koerswijziging voor de condities voor zandwinning heeft de volgende consequenties voor de passende beoordelingen:

- De PB Waddenzee/Noordzeekustzone moet getoetst worden aan de actuele inzichten over de gevolgen van de zandwinning. Daaruit moet ook blijken of de kwalitatieve wijze van verwerken van de gevolgen door de zandwinning²⁰ terecht is geweest;
- De PB Voordelta moet gecompliceerd worden met de actuele inzichten over de gevolgen van de zandwinning.

De Commissie merkt op dat over de effecten van zandwinning nog maar weinig bekend lijkt te zijn²¹. Tevens constateert de Commissie dat zandwinning

¹⁹ Zie blz. 49 en verder in deelrapport Lucht.

²⁰ Zie o.a. Tabel 5.1, blz. 40 in PB Waddenzee/ Noordzee.

²¹ De Europese Commissie heeft dit in haar advies op de PKB+ PMR al opgemerkt. Zie ook de inspraakreacties van Natuurmonumenten en Stichting de Noordzee (bijlage 4: nrs. 4 en 36), die daarop wijzen. Stichting de Noordzee doet daarnaast een aantal nuttige aanbevelingen voor het verkrijgen van meer inzicht in de effecten van zandwinning.

in de Noordzee mogelijk toe gaat nemen. Recent zijn bijvoorbeeld m.e.r.-trajecten gestart voor de winning van suppletiezand en voor ophoogzand²².

- De Commissie adviseert om met de bevoegde instanties voor de Natuurbeschermingswet 1998 (Ministerie van LNV en/of provincies) te bekijken hoe de informatievoorziening ten aanzien van natuureffecten door zandwinning het beste kan worden gegeneerd. Een belangrijk aandachtspunt is de samenhang met de effecten van andere activiteiten (cumulatie), waaronder de landaanwinning voor de Tweede Maasvlakte.

2.3.2 Passende beoordeling Waddenzee en Noordzeekustzone

Er is volgens de Commissie gebruik gemaakt van de state-of-the-art voor modelontwikkeling en -gebruik, data-analyse en expert judgement. De rapporten geven een verantwoord beeld van de mogelijke effecten door landaanwinning op de Noordzeekustzone en Westelijke Waddenzee voor slibaanvoer, transport van nutriënten en vislarven. Zonder afbreuk te willen doen aan de eindconclusies van de deelstudies, heeft de Commissie een aantal kanttekeningen bij inhoudelijke keuzen en formuleringen waarvoor zij aandacht vraagt:

1. **Herkenbaarheid PB Noordzeekustzone:** De Waddenvereniging en Stichting de Noordzee²³ wijzen in hun inspraakreacties op het ontbreken van een herkenbare passende beoordeling voor de Noordzeekustzone. De Commissie constateert dat dit inderdaad een manco is: de meeste aandacht gaat uit naar de Waddenzee. Zo hebben de deskundigen alleen naar de doorwerking op de natuur in de Waddenzee gekeken en wordt alleen een voorlopige instandhoudingsdoelstelling voor de Waddenzee gehanteerd.
2. **Verhouding tussen rapporten:** Het rapport Uitwerking VHR is in een eerdere fase gemaakt dan de PB en de andere deelrapporten, waarbij een deel van de actuele gegevens uit de modelberekeningen en de internationale audit niet is verwerkt. In de PB Waddenzee/Noordzee worden onzekerheden die door de internationale auditcommissie zijn gedefinieerd niet helder geadresseerd. De auditcommissie is weliswaar positief over de gevolgde werkwijze en de resultaten, maar zij plaatst ook kanttekeningen en nuances. In de PB Waddenzee/Noordzee wordt gerefereerd aan wetenschappelijk en maatschappelijk draagvlak, respectievelijk afstemming van onderzoeksresultaten met maatschappelijke organisaties. Onduidelijk is wat hiermee wordt bedoeld²⁴.
3. **Halvering slibconcentraties:** In PB deelrapport Spoor 1 (blz. 31-32) staat: *“Omdat de berekende slibconcentraties te hoog waren t.o.v. de metingen zijn de slibconcentraties voor de berekening van nutriënten en primaire productie gehalveerd [...]”*. De reden hiervoor is dat fouten in de slibconcentratie doorwerken in de resultaten van de nutriënten en primaire productie. Deze werkwijze wordt pas in de discussie van de resultaten behandeld, niet duidelijk is waarom voor een halvering is gekozen.
4. **Seizoenseffecten:** Voor het berekenen van slibtransporten in de Noordzee wordt geen rekening gehouden met seizoenseffecten op opslag en mobilisatie van slib in de zeebodem. Terecht wordt gesteld dat de kennis hiervoor tot nog toe ontbreekt om dit op een verantwoorde wijze te modelleren en te

²² Zie www.commissiemer.nl: projectnummers 1741 en 1749.

²³ Zie bijlage 4: nr. 11 en 36.

²⁴ Betreft dit een aanvullende sessie met andere experts, dan dienen ook hiervan de resultaten te worden vermeld. Niet helder is of er licht zit tussen de resultaten van de expertsessies en de audit door maatschappelijke organisaties. Kan worden geconcludeerd dat de gepresenteerde resultaten algemeen worden gedeeld door de experts en de organisaties? Zo ja, dan lijkt dat een goede ondersteuning voor PB Waddenzee/Noordzee die vermeld mag worden. Zo nee, dan is relevant in hoeverre en hoever standpunten uit elkaar liggen.

voorspellen. Dit betekent wel dat er mogelijk effecten zullen zijn voor *timing* van de afgifte van slib: er kunnen seizoensvariaties worden verwacht in de aanvoer. In voorjaar en zomer wordt waarschijnlijk een deel van het slib in de Noordzee afgezet, hetgeen vervolgens in daaropvolgende najaar en winter weer wordt gemobiliseerd – met name door stroming en golven – en dan naar de Waddenzee kan worden gevoerd.

5. **Spuibeheer IJsselmeer:** De Commissie geeft in overweging om de geplande wijzigingen in het spuibeheer IJsselmeer als onderdeel van de cumulatie te beschouwen. Op het Balgzand kan het meeste effect van de slibverlaging worden verwacht²⁵.
6. **Kier in de Haringvlietsluizen:** De mogelijk cumulatieve werking van de kier op het slibtransport in de Noordzee en naar de Waddenzee is niet eenduidig verwoord²⁶.
7. **Soorten en habitats:** In Bijlage 5 van de PB Waddenzee/Noordzee zijn niet de juiste soorten en habitats vermeld. In de Uitwerking VHR staat de juiste tabel.

■ De Commissie raadt aan om deze kanttekeningen in de eindredactie van de passende beoordelingen te verwerken tot eenduidige, juiste en complete formuleringen. De passende beoordeling dient de logische synthese te zijn van de onderliggende informatiestappen.

2.3.3

Passende beoordeling en natuurcompensatie Voordelta, Voornes Duin, Duinen van Goeree/Kwade Hoek

Bij het bepalen van de omvang van de compensatiemaatregelen voor het verlies aan zeebodem door de landaanwinning wordt er van uitgegaan dat bij het instellen van een zeereservaat een ecologische winst kan worden behaald van ca. 10 %. Deze opslagfactor heeft verregaande consequenties want het zeereservaat moet daardoor een oppervlak krijgen van minimaal 10 x het areaal aan zeegebied dat verloren gaat of dat permanent door zandsuppleties wordt verstoord (= ca. 31250 ha). De onderbouwing van dit getal van 10 % wordt echter amper geleverd en lijkt gebaseerd te zijn op het gegeven dat in geval van bodemberoerende visserij bij elke trawlpassage minimaal 10 % van de karakteristieke bodemsoorten wordt gedood. Zoals ook in de rapporten wordt gesteld bestaan hiervoor echter geen voorbeeldgebieden in de Noordzee waar dit principe in afdoende mate kan worden getoetst. Belangrijk is dat het effect van compensatiemaatregelen reeds zichtbaar moet zijn als de ingreep is gerealiseerd. De PKB schept overigens met beslissing van wezenlijk belang nr. 15 de mogelijkheid om het zeereservaat in de toekomst te verkleinen als de effecten meevallen c.q. de winst van het reservaat groter is dan nu verwacht. De Commissie acht het opmerkelijk dat in de omgekeerde situatie niet wordt voorzien.

²⁵ Figuur 9 op blz. 19 in PB deelrapport Spoor 1 laat het volgende beeld zien: Lokaal is er een blauwe vlek hetgeen een afname van 5-10 mg/l betekent, als 3 mg/l een afname van 8% is dan loopt het effect op richting 20% (met een bandbreedte tussen 10 en 30%, gegeven de geschatte onnauwkeurigheid) en juist hier treedt ook het grootste effect op van het nieuwe spuibeheer.

²⁶ In PKB PMR staat op blz. 128: “Volgens dezelfde modelberekeningen heeft het spuiregime van de Haringvlietsluizen een effect op de slibgehalten ter hoogte van Den Helder. De meest betrouwbare berekening geeft hier een toename van het slibgehalte met ca. 20 % als gevolg van invoering van het scenario ‘getemd getij’ [...] Het effect van getemd getij is volgens deze berekening dus tegengesteld aan het effect van een landaanwinning”. De SMB stelt echter op blz. 60: “De cumulatieve effecten van de Kier in de Haringvlietsluis en Landaanwinning werken in dezelfde richting (afname van slib, respectievelijk nutriënten in het Waddenzeegebied)”. In de bijbehorende tabel 5.2 staan de resultaten vervolgens wel weer correct vermeld.

- De Commissie constateert dat er onzekerheid is omtrent de 10 % verbetering van de ecologische kwaliteit in het zeereservaat en dat fasering van de landaanwinning niet langer wordt voorgesteld. Dit vraagt om een zorgvuldige afstemming van ingrepen en compensatiemaatregelen.

2.4 Overige punten

2.4.1 Duurzaamheid

Eén van de vier ambities van PMR is duurzame ontwikkeling²⁷: duurzame, economische ontwikkelingen moeten tevens leiden tot verbetering van de leefomgeving. Van PMR mag een helder beeld verwacht worden van bijvoorbeeld 'industriële synergie'. Mede vanuit de internationale afspraken inzake klimaatbeleid, ligt het voor de hand om minstens prioriteit te geven aan het organiseren van een industrieel energie- en warmtenet voor de gehele Rijnmond-industrie waarop de Tweede Maasvlakte goed aansluit. Dit geldt zeker nu een groei van de energievraag tot 15.000 MW in 2035 zich aandient en er nieuwe plannen zijn voor (traditionele) energieopwekking in Rijnmond. Het benutten van restwarmte kan bovendien noodzakelijk zijn vanwege koelingsknelpunten²⁸.

De Commissie mist echter in de documenten een visie op de invulling hiervan²⁹. De SMB beperkt zich tot het realiseren van de normen voor luchtkwaliteit.

- De Commissie beveelt aan om aan duurzaamheidsaspecten, waarvan in ieder geval energie, in de verdere informatievoorziening aandacht te besteden.

2.4.2 750 hectare natuur- en recreatiegebied

Procedureel

De 750 hectare natuur- en recreatie impliceert functiewijziging met een oppervlakte die m.e.r.-(beoordelings)plichtig is. Doordat de nieuwe PKB geen concrete beleidsbeslissingen bevat, zal de realisatie van de 750 hectare natuur- en recreatiegebied afhangen van planologische besluitvorming door provincie en gemeenten. Daartoe is o.a. een Uitwerkingsovereenkomst (UWO) gesloten met genoemde bestuurslagen en het Rijk, zo blijkt uit de PKB.

Het Ruimtelijk Plan Regio Rotterdam (RR2020) voorziet op 'provinciaal besluitvormingsniveau' in de 750 hectare, bestemmingsplannen van enkele gemeenten zouden daarop moeten volgen. Net als de PKB, bevat ook RR2020 geen concrete beleidsbeslissingen. Hierdoor komt – juridisch gezien – de nadruk geheel op de gemeenten te liggen.

RR2020 is kaderstellend voor m.e.r.-(beoordelings)plichtige besluiten, dus is een SMB vereist. Voor de bestemmingsplannen zelf is m.e.r. (eventueel ook SMB) aan de orde. Alhoewel voor RR2020 wel een SMB is opgesteld, is de PKB-tekst naar de mening van de Commissie onvoldoende helder over het

²⁷ Zie paragraaf 2.1.3 van de PKB PMR.

²⁸ Zie de inspraakreactie van E-ON Benelux (bijlage 4: nr. 22), die daarop wijst.

²⁹ In verschillende inspraakreacties wordt dit ook opgemerkt.

gebruik van de milieu-informatie bij de planologische besluitvorming op provinciaal en gemeentelijk niveau.

- De Commissie adviseert om alsnog te verhelderen hoe de milieu-informatie georganiseerd zal worden bij de planologische besluitvorming inzake de 750 hectare natuur- en recreatiegebied.

Inhoudelijk

De informatie in de SMB over de invulling van de 750 hectare blijkt verwarrend te zijn³⁰. Dit komt mogelijk vooral omdat er varianten worden besproken, terwijl eigenlijk al keuzen gemaakt zijn. Zo is – naar de Commissie begrijpt – al gekozen voor de verdeling in 600 hectare aan de zuidzijde van Rotterdam en 150 hectare aan de noordrand, in plaats van het geheel realiseren van de opgave van 750 hectare aan de zuidzijde.

In het licht van de diverse inspraakreacties die gecombineerde gebruiksfuncties als landbouw, recreatie en/of infrastructuur met de natuur benadrukken³¹ dan wel afwijzen³², meent de Commissie dat helderder gecommuniceerd moet worden welke combinaties wel en welke niet mogelijk zijn. In tegenstelling tot hetgeen de SMB suggereert, meent de Commissie dat getijdennatuur moeilijk is te combineren met recreatie.

- De Commissie adviseert om bovenstaande inhoudelijke kanttekeningen mee ten nemen in de milieu-informatietrajecten bij de bestemmingsplannen die de 750 hectare natuur- en recreatiegebied moeten faciliteren.

2.4.3 Natura2000-gebied Oude Maas

Nabij de 750 hectare natuur- en recreatiegebied en BRG ligt het Natura2000-gebied de Oude Maas. Dit komt beknopt aan de orde in het rapport *Herstel PKB PMR, Module waterkwaliteit*.

- De Commissie adviseert om in de verdere informatievoorziening aan te geven welke gevolgen PMR mogelijk heeft op de Oude Maas en dit vervolgens te toetsen aan de Nbw 1998.

³⁰ Dit wordt overigens ook door verschillende sprekers aangegeven en deze gaan – meestal specifiek voor een bepaald deelgebied binnen de 750 hectare – daarop in (bijlage 4: nrs. 4, 23, 27, 32).

³¹ Zie inspraakreacties nrs. 15, 28, 31 en 33 in bijlage 4.

³² Zie inspraakreacties nrs. 4, 27 en 32 in bijlage 4.

BIJLAGEN

bij de beoordeling van het milieurapport SMB en passende
beoordelingen bij de PKB Project Mainportontwikkeling
Rotterdam (PMR)

(bijlagen 1 t/m 4)

BIJLAGE 1

Brief van het bevoegd gezag d.d. 28 juni 2006 waarin de Commissie in de gelegenheid wordt gesteld om advies uit te brengen

											
Ministerie van Verkeer en Waterstaat Transport en Luchtvaart											
Commissie voor de m.e.r. Tav de heer F. Dotinga Postbus 2345 3500 GH Utrecht	<table border="1"><tr><td colspan="2" style="text-align: center;">Commissie voor de milieueffectrapportage</td></tr><tr><td>ingekomen :</td><td>30 JUNI 2006</td></tr><tr><td>nummer</td><td></td></tr><tr><td>dossier</td><td>952-438^{ef}/m</td></tr><tr><td>kopie naar :</td><td>Do eL</td></tr></table>	Commissie voor de milieueffectrapportage		ingekomen :	30 JUNI 2006	nummer		dossier	952-438 ^{ef} /m	kopie naar :	Do eL
Commissie voor de milieueffectrapportage											
ingekomen :	30 JUNI 2006										
nummer											
dossier	952-438 ^{ef} /m										
kopie naar :	Do eL										
projectnr: 952	8										
Contactpersoon Frank Montanus Datum 28 juni 2006 Oms kenmerk DCTL/PMR/06.008779/d22939 Onderwerp Verzoek om beoordelingsadvies SMB-rapport en Passende Beoordeling PKB PMR	Doorkiesnummer 070 - 351 1463 Bijlage(n) - Uw kenmerk -										
Geachte heer Dotinga,											
<p>In februari 2006 zonden wij u de concept notitie Reikwijdte en Detailniveau van de Strategische Milieubeoordeling Project Mainportontwikkeling Rotterdam (PMR). Hierin is de aanleiding verwoord om voor PMR – naast een eerder MER – een Strategische Milieubeoordeling (SMB) en een Passende Beoordeling Landaanwinning (PB) uit te voeren. Kort gezegd worden de SMB en PB alsnog ingepast in de PKB-procedure voor PMR, die via een herstelspoor wordt afgerond. Het herstel is noodzakelijk na de rechterlijke vernietiging van de in de eerdere PKB-plus PMR opgenomen concrete beleidsbeslissingen (Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State, 25 januari 2006). Met het opstellen van de SMB wordt voldaan aan de (implementatie van) de SMB-richtlijn. De Passende Beoordeling berust op de (implementatie van) de Vogel- en Habitatrichtlijn.</p> <p>Inmiddels hebben de aanvullende beoordelingen plaatsgevonden. De resultaten zijn vastgelegd in een zevental rapporten, onderverdeeld in hoofd- en basisrapporten welke onderaan deze brief zijn genoemd. In de Ministerraad van 16 juni 2006 is deel 3 van de PKB PMR (2006), met inachtneming van de resultaten van SMB en PB, vastgesteld. In de loop van deze week (week 26) worden de relevante stukken aan de Tweede Kamer toegezonden.</p> <p>De stukken liggen ter inzage van 4 juli tot en met 14 augustus 2006. De mogelijkheid tot inspraak betreft de resultaten van de SMB/PB en de wijze waarop deze in de PKB zijn verwerkt. De PKB zelf staat niet (meer) open voor inspraak.</p>											
Maritiem Transport Postadres Postbus 20904, 2500 EX Den Haag Bezoekadres Plesmanweg 1-6 2597 JG Den Haag	Telefoon 070 351 1656 Fax 070 351 1476 E-mail dgtl@minvenw.nl Internet www.verkeerenwaterstaat.nl										
<small>bereikbaar met tram 9 (station hs en cs) en bus 22 (station cs)</small>											

De inspraakreacties en het advies van de Commissie voor de m.e.r. zullen zo spoedig mogelijk worden verwerkt in een Notitie van Bevindingen aan de Tweede Kamer, die naar verwachting in het najaar de PKB in behandeling zal nemen.

Bijgaand stuur ik u een achttal sets van de desbetreffende documenten, met het verzoek om een beoordelingsadvies van de Commissie voor de m.e.r. over de SMB en PB. Vanzelfsprekend zijn wij te allen tijde bereid om een nadere toelichting aan uw Commissie te geven. Schroomt u niet om eventuele onduidelijkheden of vragen aan ons te melden. Los hiervan zullen wij u binnen twee weken nog twee achtergrondstudies over respectievelijk Luchtkwaliteit en de Kaderrichtlijn Water toesturen. Deze worden momenteel op details aangepast.

Wij danken u bij voorbaat voor de te nemen moeite en kijken met belangstelling uit naar uw advies.

Hoogachtend,

DE DIRECTEUR-GENERAAL TRANSPORT EN LUCHTVAART,

J. Tammenoms Bakker

Bijlagen (in 8-voud):

- Strategische Milieubeoordeling bij Deel 3 PKB PMR (2006);
- Passende Beoordeling Landaanwinning, Deelrapport speciale beschermingszones Voordelta, Voornes duin, Duinenvan Goeree/Kwade Hoek;
- Passende Beoordeling Landaanwinning, Deelrapport speciale beschermingszones Waddenzee en Noordzeekustzone;
- Advies over natuurcompensatie bij een Tweede Maasvlakte. Basisrapport bij de Passende Beoordeling Landaanwinning, Deelrapport speciale beschermingszones Voordelta, Voornes Duin, Duinen van Goeree/Kwade Hoek;
- Effecten van Maasvlakte 2 op de Waddenzee en Noordzeekustzone. Spoor 1, resultaten gedetailleerd modellenonderzoek. Basisrapport bij de Passende Beoordeling Landaanwinning, Deelrapport speciale beschermingszones Waddenzee en Noordzeekustzone;
- Effecten van Maasvlakte 2 op de Waddenzee en de Noordzeekustzone. Uitwerking in het kader van de Vogel- en Habitatrichtlijn. Basisrapport bij de Passende Beoordeling Landaanwinning, Deelrapport speciale beschermingszones Waddenzee en Noordzeekustzone;
- Resultaten internationale audit/Results external audit. Basisrapport bij de Passende Beoordeling Landaanwinning, Deelrapport speciale beschermingszones Waddenzee en Noordzeekustzone;
- Deel 3 PKB PMR (2006) (ter informatie).

Nog na te zenden: 2 achtergrondstudies inzake luchtkwaliteit en Kaderrichtlijn Water (in 8-voud).

BIJLAGE 2

Kennisgeving van het milieueffectrapport in Staatscourant nr. 126 d.d. 3 juli 2006

Kennisgeving inspraak Project Mainportontwikkeling Rotterdam (PMR)

Van 4 juli tot en met 14 augustus liggen de strategische milieubeoordeling behorend bij deel 3 van de Planologische Kernbeslissing PMR en de Passende Beoordeling Landaanwinning ter inzage. De strategische milieubeoordeling en de Passende Beoordeling doorlopen een inspraakprocedure overeenkomstig de Wet milieubeheer en de Algemene wet bestuursrecht. Op grond daarvan kunt u in deze periode uw mening over de inhoud van de strategische milieubeoordeling en Passende Beoordeling kenbaar maken.

Aanleiding

De Rotterdamse haven is één van de belangrijkste ter wereld en levert een belangrijke bijdrage aan de Nederlandse economie. In het bestaande haven- en industriegebied is voor nieuwe bedrijven en bestaande klanten die willen uitbreiden vrijwel geen ruimte meer beschikbaar. Als de haven zich op een goede manier wil blijven ontwikkelen, dan moet die extra ruimte er komen. Daarom wil de Nederlandse overheid de mainport Rotterdam versterken. Maar wel met respect voor natuur en milieu en de kwaliteit van de leefomgeving in Rijnmond.

Om de ruimte te reserveren voor deze plannen, is een Planologische Kernbeslissing (PKB) opgesteld. Op 25 januari 2005 oordeelde de Afdeling bestuursrechtpraak van de Raad van State dat een aantal bezwaren tegen concrete beleidsbeslissingen uit de PKB gegrond was. Vanwege de samenhang tussen deze en andere concrete beleidsbeslissingen, heeft de Raad van State alle concrete beleidsbeslissingen uit de PKB vernietigd. Naar aanleiding van de uitspraak van de Raad van State is het afgelopen jaar een hersteltraject gerealiseerd, waarbij de vernietigde concrete beleidsbeslissingen opnieuw zijn onderbouwd. Op 16 juni jl. heeft het kabinet het concept van het aangepaste kabinetstandpunt vastgesteld: een hersteld deel 3 PKB PMR 2006.

Waar kunt u op inspreken

In het kader van het herstel van PKB deel 3 is een strategische milieubeoordeling (SMB) opgesteld en een Passende Beoordeling Landaanwinning. De Passende Beoordeling bestaat uit twee deelrapporten, het deelrapport speciale beschermingszones Voordefta, Voornes Duin, Duinen van Goeree/Kwade Hoek en het deelrapport speciale beschermingszones Waddenzee en Noordzeekustzone.

In de SMB worden de milieueffecten van de PKB voor het Project Mainportontwikkeling Rotterdam, als aanvulling op het milieueffectrapport dat voor de eerdere PKB was gemaakt, op hoofdlijnen in beeld gebracht. Bij de vervolgprocedures (bestemmingsplannen, verlening concessies, vergunningen, en dergelijke) worden de milieueffecten meer in detail in kaart gebracht. Deze beoordelingen kunnen hun eigen procedures om in te spreken of bezwaren te maken, afhankelijk van de wettelijke regeling die op de betreffende procedure van toepassing is.

In de Passende Beoordeling Landaanwinning zijn de gevolgen van het project voor beschermde natuur in de Voordefta en de Waddenzee opgesteld, volgens de voorschriften uit de nationale en Europese wetgeving voor natuurbescherming.

De SMB en de Passende Beoordeling Landaanwinning worden samen met het concept aangepast deel 3 PKB PMR (2006) ter inzage gelegd. Op de SMB en op de Passende Beoordeling Landaanwinning is inspraak mogelijk van 4 juli t/m 14 augustus 2006. Gedurende deze periode kunnen zienswijzen naar voren worden gebracht. Er is geen inspraak meer mogelijk op deel 3 van de PKB PMR (2006).

Deel 3 van de PKB PMR (2006), tezamen met de SMB en de Passende Beoordeling Landaanwinning zijn inmiddels ter beoordeling aangeboden aan de Tweede Kamer. Na de zomer zullen de resultaten van de inspraak en de mogelijke gevolgen daarvan voor de PKB aan de Tweede Kamer worden gerapporteerd. De Tweede Kamer zal dit najaar de PKB bespreken en tot besluitvorming overgaan. De documenten kunt u vanaf heden raadplegen via onze website (www.mainport-pmr.nl)

Waar liggen de documenten ter inzage

De documenten liggen vanaf 4 juli ter inzage op de volgende locaties:

- De hoofdstedelingen van openbare bibliotheken van Rotterdam, Hoek van Holland, Hoogvliet, Schiedam, Maassluis, Vlaardingen, Spijkensse, Goedereede, Vlissingen, Westvoorne, Pernis, Albrandswaard, Borsari en Rodenrijs, Bleiswijk, Rozenburg, Texel, Vlieland, Terschelling, Ameland, Schiermonnikoog, Deltzijl, Leeuwarden, Den Helder en Harlingen.
- In de (deel)gemeentehuizen van Rotterdam, Hoek van Holland, Hoogvliet, Schiedam, Maassluis, Vlaardingen, Spijkensse, Goedereede, Vlissingen, Westvoorne, Pernis, Albrandswaard, Borsari en Rodenrijs, Bleiswijk, Rozenburg, Texel, Vlieland, Terschelling, Ameland, Schiermonnikoog, Deltzijl, Leeuwarden, Den Helder en Harlingen.
- De provinciehuizen van Zuid-Holland, Zeeland en Friesland in respectievelijk Den Haag, Middelburg en Leeuwarden.
- De bibliotheken van de ministeries van Verkeer en Waterstaat, Volksgezondheid, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer, Economische Zaken/Landschap, Natuur en Landschap, Voedselkwaliteit en Financiën, Rijkswaterstaat Zeeland, Rijkswaterstaat Noord-Holland, Rijkswaterstaat Noordzee, stadsregio Rotterdam en het Havenbedrijf Rotterdam.

Hoe kunt u inspreken

U kunt van 4 juli tot en met 14 augustus 2006 schriftelijk of mondeling inspreken op de SMB behorend bij deel 3 van de PKB PMR en op de Passende Beoordeling Landaanwinning. Uw schriftelijke reactie kunt u sturen naar:

Inspraakpunt
Project Mainportontwikkeling Rotterdam
Postbus 30316
2500 GH Den Haag
Uw inspraakreactie kunt u ook via internet versturen: www.inspraakvenw.nl

Uw mondelinge reactie kunt u kenbaar maken tijdens twee openbare hoorzittingen die plaatsvinden op:

Dinsdag 11 juli in 't Wapen van Marion, Zeeweg 60 te Oostvoorne
Donderdag 13 juli in Stadhuis Rotterdam, Coolingsingel 40 te Rotterdam

Na een inleidende presentatie (start 19.30 uur), begint om circa 21.00 uur de hoorzitting. Als u tijdens de hoorzittingen mondeling wilt inspreken, wordt u vriendelijk verzocht dit voor 10 juli kenbaar te maken aan het inspraakpunt, telefoon (070) 351 96 02.

Wij bieden u ook de gelegenheid om telefonisch in te spreken. Indien u via deze weg mondeling wilt inspreken, wordt u vriendelijk verzocht dit voor 10 augustus 2006 kenbaar te maken aan het inspraakpunt, telefoon (070) 351 96 02.

Indien u dat wenst, kunt u verzoeken om vertrouwelijke behandeling van uw persoonlijke gegevens.

Wat gebeurt er met uw reactie

Het Inspraakpunt bundelt alle reacties en stuurt deze onder andere naar de minister van Verkeer en Waterstaat en de minister van Volksgezondheid, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer (VRM).

De Tweede Kamer zal van de naar voren gebrachte zienswijzen in kennis worden gesteld via een notitie van bevindingen, waarin deze zienswijzen zijn weergegeven en waarin gemotiveerd wordt aangegeven op welke wijze met deze zienswijzen rekening wordt gehouden. Op basis daarvan kan de Tweede Kamer beoordelen of de resultaten van de inspraak op de SMB en op de Passende Beoordeling Landaanwinning voldoende worden verwerkt in de PKB.

Nadere informatie

Het Project Mainportontwikkeling Rotterdam (PMR) is een samenwerkingsverband van de ministeries van VenW, VRM, EZ, LNV en Financiën, de gemeente Rotterdam, stadsregio Rotterdam, het Havenbedrijf Rotterdam en de provincie Zuid-Holland. PMR bestaat uit drie deelprojecten:

- Aanleg van nieuw havengebied, Maasvlakte 2, en de bijbehorende natuurcompensatie (maatregelen om schade aan beschermde natuur te compenseren, bijvoorbeeld de instelling van een zaaireservaat);
- Ontwikkeling van 750 hectare natuur- en recreatiegebied op Midden-IJsselmonde en ten noorden van Rotterdam;
- Bestaand Rotterdams Gebied: een serie projecten om het bestaande havengebied beter te benutten en de kwaliteit van de leefomgeving te verbeteren.

Het Havenbedrijf Rotterdam is verantwoordelijk voor de aanleg van het nieuwe havengebied en het rijk voor de bijbehorende natuurcompensatie; de provincie Zuid-Holland voor het deelproject 750 hectare natuur- en recreatiegebied; de gemeente Rotterdam voor het deelproject Bestaand Rotterdams Gebied. De minister van Verkeer en Waterstaat treedt namens het kabinet op als projectminister.

De projectorganisatie kunt u als volgt bereiken:

Project Mainportontwikkeling Rotterdam
Postbus 2804
2500 EX Den Haag
Tel. (070) 351 14 63
Fax (070) 351 14 77
E-mail: pm@minvenw.nl

Voor meer informatie, kijk ook op onze website: www.mainport-pmr.nl

PM
PROJECT MAINPORTONTWIKKELING ROTTERDAM

BIJLAGE 3

Projectgegevens

Initiatiefnemer: de ministers van Verkeer en Waterstaat (V&W; coördinerend), Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer (VROM), Economische Zaken (EZ) en Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV). Namens deze: het projectbureau project Mainportontwikkeling Rotterdam (PMR).

Bevoegd gezag: ministerraad (deel 3 van de PKB) en het parlement (deel 4 van de PKB)

Besluit: vaststelling van de PKB Mainportontwikkeling Rotterdam

Categorie Gewijzigd Besluit m.e.r. 1994: C00.6

Activiteit: Realisatie van het havengebied Tweede Maasvlakte voor de Noordzeekust ter hoogte van de huidige Maasvlakte tussen Oostvoorne en Hoek van Holland, in combinatie met (milieu)maatregelen in het bestaande Rotterdamse havengebied (BRG) en 750 hectare natuur- en recreatiegebied rond Rotterdam.

Procedurele gegevens:

kennisgeving startnotitie: 7 mei 1998

richtlijnenadvies uitgebracht: 15 juli 1998

advies over de (voorlopige) concept-richtlijnen uitgebracht: 25 november 1998

advies over de tweede concept-richtlijnen uitgebracht: 3 oktober 2000

advies over de Bijlage Natuur en Recreatie Landaanwinning uitgebracht: 22 december 2001

richtlijnen vastgesteld: 8 december 2000

kennisgeving MER: 28 mei 2001

toetsingsadvies uitgebracht: 30 oktober 2001

vooraankondiging SMB: 8 juni 2006

kennisgeving SMB: 3 juli 2006

beoordelingsadvies SMB uitgebracht: 24 augustus 2006

Bijzonderheden:

Voor de PKB geldt als uitgangspunt de zogenoemde 'dubbele doelstelling' die stelt dat:

- de positie van de mainport Rotterdam wordt versterkt, en
- de kwaliteit van de leefomgeving in Rijnmond wordt verbeterd door de mogelijkheden te benutten die het oplossen van het ruimtetekort biedt.

Voor de PKB+ werd de m.e.r.-procedure doorlopen. In het advies van juli 1998 constateerde de Commissie dat in de startnotitie de uitwerking van het doel om de kwaliteit van de leefomgeving te verbeteren nog ontbrak. De leefomgevingscriteria tezamen vormen het kader voor het toetsen van de alternatieven aan het leefomgevingsdoel. Het ontbreken van een toetsingskader met criteria houdt het risico in dat tijdens de opstelling en de daarop volgende toetsing van de PKB+/MER willekeurig zal worden omgegaan met het doel van verbetering van de kwaliteit van de leefomgeving. Met het oog daarop maakte de Commissie in haar advies van 15 juli 1998 de aanbeveling om in de richtlijnen voor het MER alsnog een toetsingskader vast te stellen.

Per brief van 15 oktober 1998 berichtte de minister van Verkeer en Waterstaat (V&W) aan de Commissie deze aanbeveling opgevolgd te hebben en voornemens te zijn (voorlopige) conceptrichtlijnen aan de Commissie voor te leggen tijdens de consultatieronde over de Interim-rapportage PMR: 'PMR op Koers'. Tevens gaf de minister aan het niet nodig te achten om in het kader van de richtlijnenfase een tweede formele inspraakronde te houden over de (voorlopige) conceptrichtlijnen.

Per brief van 22 oktober 1998 zond de minister de (voorlopige) conceptrichtlijnen voor het MER met het verzoek om een reactie op dat concept. Op 25 november 1998 heeft de Commissie een advies over de voorlopige conceptrichtlijnen uitgebracht, waarin zij constateert dat: duidelijk moet worden wat in dit MER aan de orde moet komen en wat wordt doorgeschoven naar de later te verschijnen inrichtings-MER'en voor de uitvoering van bepaalde onderdelen;

- er twee hoofdgroepen van alternatieven zijn, namelijk die waarbij de aanleg van een tweede Maasvlakte uitgangspunt is en die waarbij deze aanleg (grotendeels) overbodig is door gebruik te maken van de mogelijkheden in Zuidwest-Nederland en het bestaande Rijnmondgebied;
- het afwegingskader voor de verbetering van de leefomgeving nog volledig uitgewerkt moet worden;
- aandacht is vereist voor natuurcompensatie bij aanleg van de tweede Maasvlakte.

In 1999 en de eerste helft van 2000 is door het kabinet een aantal voorlopige keuzen gemaakt, die worden beschreven in een brief aan de voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal. De hoofdpunten zijn:

- een herinrichting van het besluitvormingsproces, gericht op het ontvlechten van het spoor van de ruimtelijke ordening en het projectontwikkelingsspoor, met het oog op een gewenste publiek-private samenwerking voor het project;
- de voorlopige conclusie dat de ruimte in Zuidwest-Nederland en in het bestaand Rotterdams havengebied, ook na intensievere benutting, op termijn ontoereikend is voor de maatschappelijk noodzakelijk geachte opvang van deepsea-gebonden activiteiten;
- nadere omschrijving van de drie deelprojecten die nu worden voorgesteld om de dubbele doelstelling van PMR te realiseren, resp. realiseren landaanwinning, creatie van 750 hectare natuur- en recreatiegebied en een pakket maatregelen in bestaand Rotterdams gebied.

In het derde richtlijnenadvies van oktober 2000 geeft de Commissie aan dat de dan bestaande conceptrichtlijnen op enkele punten aangevuld moeten worden. De belangrijkste zijn:

- de onderbouwing van de conclusie dat ruimte niet elders kan worden gevonden;
- een betere uitwerking van de belevingsaspecten in het beoordelingskader en meer duidelijkheid over de uitgangspunten bij het toetsen van het dubbeldoel;
- duidelijkheid over de maatregelen die worden voorgesteld om het dubbeldoel te halen *bovenop* al voorgenomen maatregelen in bestaande plannen;
- de 750 ha te realiseren natuur en recreatievoorziening kunnen alleen als compensatie voor de landaanwinning dienen als er geen mogelijkheden zijn voor compensatie met dezelfde natuur als die verloren gaat;
- aangeven hoe gewaarborgd is dat doelen vastgelegd in de ruimtelijke ordeningsplannen in het projectontwikkelingsspoor ook worden gehaald;
- MER en kosten-batenanalyse goed op elkaar afstemmen.

Ook doet de Commissie suggesties hoe m.e.r. effectief een rol kan spelen in de gewenste PPS-constructie.

Tijdens haar toetsing constateert de Commissie op drie punten ontbrekende informatie. Het MER beschrijft weinig maatregelen voor het verbeteren van de leefomgeving in Rijnmond wat betreft de luchtkwaliteit, terwijl dit in de beleving van bewoners een van de belangrijkste problemen is. Verder wordt niet alleen beslist over de locaties van de te realiseren 750 ha groen en recreatie, maar ook over de invulling van het te realiseren landschap op die locaties. Alternatieven hiervoor zijn echter niet beschreven, terwijl uit de inspraak blijkt dat dit voor burgers een belangrijk punt is. Voor de zandwinning voor de landaanwinning wordt besloten dat deze in een bepaald zoekgebied kan plaatsvinden, omdat uit het MER zou blijken dat dit 'zonder onacceptabele milieugevolgen' mogelijk is. De Commissie is van mening dat dit op basis van de huidige modellen niet met zekerheid te concluderen is.

Op deze drie punten is vervolgens aanvullende informatie verstrekt. Hieruit blijkt dat maatregelen om de luchtkwaliteit te verbeteren wel worden genomen, maar niet in het kader van PMR. De constatering van de Commissie over landschap en zandwinning worden beaamd en voorgesteld wordt om op deze punten de voorgestelde besluitvorming te wijzigen. Invulling van het landschap zal pas later worden beslist. Zandwinning wordt alleen toegestaan indien uit het uitvoeringsm.e.r. blijkt dat dit zonder nadelige effecten op beschermde gebieden kan. Inclusief de aanvulling is het MER hiermee voldoende als onderbouwing voor de besluitvorming in de PKB.

Een aandachtspunt is de conclusie in de PKB dat het dubbeldoel is gehaald door het verbeteren van vooral groenvoorziening en geluidssituatie. In de aanbiedingsbrief bij het toetsingsadvies constateert de Commissie dat de validiteit van deze conclusie door haar niet kan worden getoetst. Dit omdat – ondanks het derde richtlijnenadvies van de Commissie – de uitgangspunten voor het toetsen aan het dubbeldoel niet duidelijk van tevoren zijn aangegeven. De onderbouwing is vooral subjectief en daarmee wel navolgbaar, maar niet toetsbaar.

De afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State heeft het eerdere kabinetsbesluit PKB+ PMR deel 4 vernietigd. Het kabinet heeft daarop besloten deze PKB te herstellen, hetgeen wordt gecoördineerd door het ministerie van Verkeer en Waterstaat (V&W). Op deze herstellende PKB is de Europese Richtlijn Strategische Milieubeoordeling (SMB) van toepassing. De Commissie werd gevraagd de SMB te beoordelen, alsmede de passende beoordelingen voor Natura2000, waaronder de Waddenzee en de Voordelta.

Bij de beoordeling van de SMB concentreert de Commissie zich op de aanbevelingen voor de volgende stappen in de informatievoorziening. De Commissie oordeelt dat de SMB duidelijk maakt bij welke (milieu)aspecten zich knelpunten voordoen en bevat een aanzet hoe de projectorganisatie PMR daar in wil gaan voorzien. De Commissie geeft met name aanbevelingen voor de volgende stappen in de informatievoorziening omtrent het thema luchtkwaliteit. Of aan de normen van het Besluit luchtkwaliteit kan worden voldaan dient nog te worden gekwantificeerd en meer details zijn nodig over het maatregelenpakket ter compensatie van toename van luchtverontreiniging.

Voor de passende beoordeling voor de Waddenzee is volgens de Commissie gebruik gemaakt van de state-of-the-art voor modelontwikkeling en -gebruik, data-analyse en expert judgement. De rapporten geven een verantwoord beeld van de mogelijke effecten door landaanwinning op de Noordzeekustzone en Westelijke Waddenzee voor slibaanvoer, transport van nutriënten en vislarven. Zonder afbreuk te willen doen aan de eindconclusies van de deelstudies, heeft de Commissie een aantal kanttekeningen bij inhoudelijke keuzen en formuleringen. De Commissie raadt aan om deze kanttekeningen in de eind-

redactie van de passende beoordelingen te verwerken tot eenduidige, juiste en complete formuleringen. De passende beoordeling dient de logische synthese te zijn van de onderliggende informatiestappen.

Samenstelling werkgroep tijdens het m.e.r.-traject voor de PKB+:

ir. A.N. Bleijenberg (1^e en 2^e richtlijnenadvies)
ir. H.S. Buijtenhek
dr. J.F. Coetier (1^e en 2^e richtlijnenadvies)
ir. J.W.M. Dings (3^e richtlijnenadvies en toetsing MER)
dr. P. Hoekstra
ir. W.H.A.M. Keijsers
drs. R.H.D. Lambeck
dr. K. Leidelmeijer (3^e richtlijnenadvies en toetsing MER)
drs. L. van Rijn-Vellekoop (voorzitter)
ir. K.A.A. van der Spek (richtlijnenadviezen en toetsing MER)

Samenstelling werkgroep bij de beoordeling van de SMB PKB 2006:

ir. H.S. Buijtenhek
prof.mr. A. Freriks
dr. P. Hoekstra
drs. R.H.D. Lambeck
drs. L. van Rijn-Vellekoop (voorzitter)
drs. G. de Zoeten

Secretaris van de werkgroep:

drs. J.J. Scholten: richtlijnenadviezen van juli en november 1998
drs. R.A.A. Verheem: richtlijnenadvies van oktober 2000 en toetsingsadvies
ir. F.D. Dotinga: beoordeling SMB en Passende Beoordeling PKB PMR

BIJLAGE 4

Lijst van inspraakreacties en adviezen

nr.	datum	persoon of instantie	plaats	datum van ontvangst Cie. m.e.r.
1.		Nijmeegse KanoSport Vereniging, Dieren	Dieren	20060714
2.		Werkgroep "Wij" Brielle		
3.		Voornse Wind Surf Vereniging (VWSV) Brielle	Brielle	20060714
4.	20061718	Vereniging Natuurmonumenten	's-Graveland	20060722
5.	20060706	Wijkraad voor Pernis	Pernis	20060724
6.	20060731	Piet van der Jagt	Barendrecht	20060802
7.	20060727	J. de Vos-de Steur	Kamperland	20060802
8.	20060801	Provincie Zeeland	Middelburg	20060804
9.		G.M.C. Floris	Agde	20060810
10.	20060808	Productschap Vis	Rijswijk	20060810
11.	20060804	Waddenvereniging	Harlingen	20060810
12.	20060807	Gemeente Goedereede	Goedereede	20060810
13.	20060807	Waterschap Hollandse Delta	Dordrecht	20060810
14.	20060810	Vereniging verontruste Burgers van Voorne	Oostvoorne	20060810
15.	20060810	Stichting Natuur en Milieu-Wacht	Berkel en Roden- rijs	20060810
16.	2006---	Zuid-Hollandse Milieufederatie	Rotterdam	20060816
17.	20060810	L.H. Kooijman en J.W. Kooijman- van der Linden	Rhoon	20060816
18.	20060810	Gemeente Westvoorne	Rockanje	20060816
19.	20060810	Gemeente Rozenburg	Rozenburg	20060816
20.	20060809	Stichting tot behoud van het hui- dige Rijnmondgebied	Brielle	20060816
21.		anoniem		20060816
22.	20060808	E-ON Benelux	Rotterdam	20060816
23.	20060811	Milieudefensie	Amsterdam	20060816
24.	20060811	Recreatieschap Voorne / Putten/ Rozenburg	Schiedam	20060816
25.	20060811	Hoogheemraadschap van Delfland	Delft	20060816
26.	20060810	T. Mulder	Brielle	20060816
27.	20060814	Stichting Natuurbescherming Vlinderstrik	Rotterdam	20060816
28.	20060814	LTO Noord	Haarlem	20060816
29.	20060811	Vereniging van recreatieonderne- mers Nederland - RECRON	Driebergen	20060816
30.	20060813	VTM	Schiedam	20060816
31.	20060813	Vereniging voor Natuur en Milieu- bescherming Rotterdam	Rotterdam	20060816
32.	20060812	Bewonersvereniging Vlinderstrik Rodenrijs	Berkel en Roden- rijs	20060816
33.		Bezorgde burgers Brielle, T Mulder (mondeling)		
34.		Bezorgde burgers Brielle, M. van Straalen (mondeling)		
35.		A. Vos	Rhoon	20060817
36.	20060814	Stichting De Noordzee	Utrecht	20060817

nr.	datum	persoon of instantie	plaats	datum van ontvangst Cie. m.e.r.
37.	20060812	S.C. Barendregten P.G.W. Barendregt-Langenberg	Rhoon	20060817
38.	20060812	Aannemingsbedrijf gebr. Barendregt v.o.f. Verslag hoorzitting Oostvoorne 11 juli Verslag hoorzitting Rotterdam 13 juli	Rhoon	20060817

**Beoordeling van het milieurapport SMB en passende
beoordelingen PKB Project Mainportontwikkeling Rotterdam
(PMR)**

De Planologische Kernbeslissing (PKB) voor Project Mainportontwikkeling Rotterdam (PMR) beoogt het havengebied Tweede Maasvlakte te realiseren voor de Noordzeekust ter hoogte van de huidige Maasvlakte tussen Oostvoorne en Hoek van Holland, in combinatie met (milieu)maatregelen in het bestaande Rotterdamse havengebied en 750 hectare natuur- en recreatiegebied rond Rotterdam. De afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State heeft het eerdere PKB+ PMR deel 4 vernietigd. Het kabinet heeft daarop besloten deze PKB te herstellen, hetgeen wordt gecoördineerd door het ministerie van Verkeer en Waterstaat.

ISBN-10: 90-421-1880-6

ISBN-13: 978-90-421-1880-5